

19.6.2017

EOAK/3919/2017

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Esittelijäneuvos Ulla-Maija Lindström

Viite: 12.6.2017 vireille tullut kantelu

HENKILÖTIETOJEN JULKAISEMINEN KAUPUNGIN VERKKOSIVUILLA

Arvostelite kantelukirjoituksessanne Kuopion kaupungin menettelyä julkaista pöytäkirjoja kaupungin verkkosivuilla. Kerroitte, että kaupungin verkkosivuilla on edelleen luettavissa --- lautakunnan pöytäkirja ---.---.2013 ---, jossa käsiteltiin oikaisuvaatimustanne ---- viranhaltijapäätöksestä ---. Olitte vaatinut pöytäkirjan poistamista verkkosivuilta, mutta siihen ei suostuttu. Saa-toitte asian tietosuojavaltuutetun tukittavaksi. Kantelunne mukaan tietosuojavaltuutettu oli 30.7.2014 antanut kaupungille ohjausta. Viittasitte Euroopan Unionin tuomioistuimen 13.5.2014 antamaan tuomioon C-131/12.

Asianne esiteltiin apulaisoikeusasiamies Maija Sakslinille. Hänen pyynnöstään ilmoitan Teille seuraavan.

Perustuslain 109 §:n mukaan eduskunnan oikeusasiamiehen tulee valvoa, että muun ohella tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 3 §:ssä säädetään kantelun käsittelystä. Pykälän 2 momentin mukaan oikeusasiamies ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aiheutta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta. Pykälän 3 momentin mukaan oikeusasiamies ei käsittele kantelua, joka koskee yli kaksi vuotta vanhaa asiaa, ellei siihen ole erityistä syytä.

Kuntalaki (365/1995) on kumottu kuntalailla 410/2015, joka tuli kaikilta osin voimaan vuonna 2017 valitun valtuuston toimikauden alusta eli 1.6.2017. Kuntalain 140 §:ssä säädetään päätöksen tiedoksiannosta kunnan jäsenille. Pykälän 1 momentin mukaan valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakunnan sekä kuntayhtymän 58 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Jos asia on kokonaan salassa pidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä. Pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta oikaisuvaatimus- tai valitusajan päättyessä.

Kuntalain esitöiden (HE 268/2014 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan säännöksen osalta muun ohella seuraavaa:

”Julkaistessaan pöytäkirjoja tietoverkossa kunnan tulee huolehtia myös henkilötietojen suojan toteutumisesta. Momentin toiseksi viimeisen virkkeen mukaan pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Siten mitä tahansa julkisiksi arvioituja henkilötietoja ei tule viedä tietoverkkoon. On olemassa tietotyyppejä, jotka verkkoon laitettaessa altistavat asianosaisen erilaisille riskeille. Tällaisia tietoja voi-

vat olla esimerkiksi henkilötunnus, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite, pankkitilin numero tai tieto perheenjäsenistä. Muun muassa edellä mainittujen henkilötietojen julkaiseminen on yleensä myös tarpeetonta kuntalaisen tiedonsaannin kannalta. Sen sijaan esimerkiksi henkilövaalia koskevissa päätöksissä joidenkin henkilötietojen kuten nimitiedon ja mahdollisesti ammattia tai koulutusta koskevan tiedon julkaiseminen voi olla välttämätöntä asian arvioimiseksi muutoksenhaun kannalta.

Jos julkaistu pöytäkirja sisältää henkilötietoja, on ne poistettava oikaisuvaatimus- ja valitusajan jälkeen. Kunnan oikeutta käsitellä henkilötietoja yleisessä tietoverkossa arvioidaan henkilötietolain 6 ja 8 §:n edellytysten mukaisesti. Henkilötietojen käsittelyn tulee olla asiallisesti perusteltua kunnan toiminnan kannalta. Ilman asianomaisen henkilön suostumusta henkilötietoja saa käsitellä vain, jos käsittelystä säädetään laissa tai käsittely johtuu rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tai sen nojalla määrätystä tehtävästä tai velvoitteesta. Kaiken henkilötietojen käsittelyn on oltava oikeutettua ja tarpeellista koko sen ajan, jolloin tietoja käsitellään. Oikaisuvaatimus- ja valitusajan tai esimerkiksi kuulutuksen ilmoitusajan päätyttyä päättyy myös kunnan peruste ja tarve henkilötiedon käsittelemiseen yleisessä tietoverkossa. Tämän vuoksi kunnan on poistettava henkilötiedot tietoverkosta mainitun ajan päättyessä.

Jos kunta poistaa henkilötiedot ilmoitusajan jälkeen tietoverkosta, kunta ei vastaa siitä, että tiedot ovat löydettävissä hakukonepalvelujen esimerkiksi Google-hakukoneen kautta. Euroopan Unionin tuomioistuimen niin kutsutussa Google -tuomiossa (C-131/12, annettu 13.5.2014) on käsitelty yleisen tietoverkon eli internetin hakukoneen ylläpitäjän velvollisuuksia liittyen henkilötietojen käsittelyyn. Tuomion mukaan hakukoneen toiminnassa on kyse henkilötietojen käsittelystä silloin, kun tietoihin liittyy henkilötietoja ja hakukoneen ylläpitäjää on pidettävä rekisterinpitäjänä. Tuomioistuin totesi, että hakukoneen toiminnan yhteydessä suorittama henkilötietojen käsittely eroaa internetsivustojen toimittajien suorittamasta tietojenkäsittelystä, menee sitä pidemmälle ja vaikuttaa siis enemmän rekisteröityjen perusoikeuksiin. Tämän seurauksena tuomioistuin katsoi, että hakukoneen ylläpitäjä on velvollinen poistamaan henkilön nimellä suoritettua haun johdosta näkyvästä hakutulosten luettelosta linkit sivullisten julkaisemiin internetsivuihin, joissa on kyseistä henkilöä koskevaa tietoa, myös siinä tilanteessa, että kyseistä nimeä tai kyseisiä tietoja ei ole poistettu ensin tai poisteta samanaikaisesti näiltä internetsivuilta. Näin on tuomion mukaan jopa silloin, kun tietojen julkaiseminen on mainituilla sivuilla itsessään laillista.”

Kuopion kaupungin verkkosivuilla todetaan, että julkiset esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaan kaupungin verkkosivuilla heti niiden valmistuttua. Henkilötietoja ja muta ei-julkisia tietoja sisältäviä liitteitä ei julkaista. Pöytäkirjoja säilytetään verkossa viisi vuotta kokouksen päivämäärästä.

--- lautakunnan pöytäkirja --- oli 14.6.2017 luettavissa kaupungin verkkosivuilla. Tämän vuoksi kanteluasian esittelijä oli puhelimitse yhteydessä kaupungin viestintään. Puhelinkeskustelussa viitattiin muun ohella voimaan tulleeseen kuntalain 140 §:ään ja kantelukirjoituksessa kertoamaanne tietosuojavaltuutetun ohjaukseen. Kaupungin viestinnästä ilmoitettiin, että pöytäkirja tullaan pikaisesti poistamaan verkkosivuilta. Lisäksi kaupunki arvioi uudelleen päätöspöytäkirjojen julkaisemista verkkosivulla ja etenkin aikaa, kuinka kauan pöytäkirjoja säilytetään verkossa. Kanteluasian esittelijä totesi 15.6.2017, että pöytäkirjan asiakohtaa --- ei enää julkaista kaupungin verkkosivulla.

Ottaen huomioon kantelunne kohdistuminen tapahtumiin, joista on kulunut yli kaksi vuotta, asiantilan korjaantuminen ja 1.6.2017 voimaan tulleet uudet kuntalain oikeusohjeet apulaisoikeusasiamies päätti, ettei asiassa ole ilmennyt aihetta hänen enempiin toimenpiteisiinsä.